

ВПЛИВ ГЕНОТИПУ І СЕРЕДОВИЩА НА РІСТ, РОЗВИТОК ТА ТРИВАЛІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ТВАРИН УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕРВОНО-РЯБОЇ ТА ЧОРНО-РЯБОЇ ПОРІД

І.А.Рудик, М.С.Ківа,
О.А.Хом'як, Р.В.Ставецька, В.В.Судика
Білоцерківський державний аграрний університет

Наведено результати вивчення взаємодії "генотип-середовище" у тварин української червоно-рябої та чорно-рябої порід. Телиці з високою часткою спадковості за голштинською породою мають нижчі показники росту й розвитку порівняно з тваринами з низькою часткою крові за голштинами.

генотип, кровність, ріст, розвиток, голштинська порода

Останні 20–30 років в Україні знаменуються бурхливим породотворчим процесом. Були створені спеціалізовані молочні породи, зокрема українська червоно-ряба та чорно-ряба [1], які створені шляхом відтворного схрещування корів симентальської та чорно-рябої породи з голштинськими плідниками [3].

Голштинська худоба виведена на базі високого рівня годівлі та утримання і гостро реагує на зміни навколишнього середовища [2]. Тому дуже важливо як з теоретичної, так і з практичної точки зору оцінити реакцію тварин новоствореної породи на умови середовища.

Мета наших досліджень – вивчення росту й розвитку ремонтних телиць та тривалості господарського використання корів різних генотипів.

Матеріал і методика досліджень. Дослідження проводили у ВАТ "Шамраївське", ВАТ "Терезине" Київської області та у ПСП "Нива", ПСП "Багатир" Черкаської області.

Для досліджень використовували матеріали племінного обліку (форма 2–МОЛ) на 816 телиць та 1705 корів різних генотипів.

Середньодобовий приріст визначали за формулою:

$$A = (W_t - W_0) / t,$$

де A – середньодобовий приріст, г; W_t – жива маса на кінець періоду, кг; W_0 – жива маса на початок періоду, кг; t – тривалість періоду, діб.

Результати досліджень. Аналізуючи середньодобові прирости телиць різних генотипів, можна зробити висновок, що найвищі показники мають тварини, в генотипі яких 50% крові голштинів (табл.1). Результати порівняльної характеристики низькокровних та високо-кровних тварин свідчать, що відбувається зниження приростів у віці 0–6 міс на 68 г ($P > 0,999$), 7–12 міс на 63 г ($P > 0,95$), 13–18 міс на 156 г ($P > 0,999$), 0–18 міс на 58 г ($P > 0,999$), 0–12 на 39 г ($P > 0,95$), 7–18 на 12 г ($P < 0,95$).

1.Зміна середньодобових приростів у телиць різних генотипів, г

Вік, міс		Генотип					
		1/2с 1/2ЧРГ	3/8С 5/8ЧРГ	1/4С 3/4ЧРГ	3/16С 13/16ЧРГ	1/8С 7/8ЧРГ	1/16С 15/16ЧРГ
		<i>n</i>	<i>n</i>	<i>n</i>	<i>n</i>	<i>n</i>	<i>n</i>
0–6	X+MX	798 ± 9	725 ± 19	712 ± 11	721 ± 21	718 ± 35	730 ± 16
	Cv	19,29	18,21	26,69	14,01	21,58	13,01
7–12	X+MX	594 ± 10	533 ± 20	574 ± 8	524 ± 32	561 ± 32	531 ± 29
	Cv	29,63	26,27	25,61	28,82	25,49	32,77
13–18	X+MX	533 ± 12	554 ± 19	546 ± 6	512 ± 46	498 ± 16	377 ± 27
	Cv	37,33	23,46	20,42	42,18	33,53	41,64
0–18	X+MX	608 ± 4	606 ± 11	609 ± 4	593 ± 14	594 ± 7	550 ± 16
	Cv	11,84	13,20	12,15	11,47	12,79	17,63
0–12	X+MX	677 ± 6	633 ± 11	646 ± 5	613 ± 21	639 ± 12	638 ± 15
	Cv	15,36	12,16	13,62	16,15	20,03	13,88
7–18	X+MX	512 ± 7	542 ± 16	558 ± 7	469 ± 19	526 ± 10	500 ± 35
	Cv	21,88	20,11	21,15	18,76	20,72	41,40

Дані таблиці 2 вказують на те, що із зростанням частки спадковості за голштинською породою зменшується тривалість господарського використання корів. Різниця між показниками середньої тривалості господарського використання корів із високою і низькою часткою спадковості за голштинською породою складає більше 2 лактацій ($P > 0,999$).

2.Вплив генотипу на тривалість господарського використання корів

Кровність за голштинською породою, %	Чорно-ряба порода		Червоно-ряба порода	
	<i>n</i>	кількість лактацій	<i>n</i>	кількість лактацій
25 – 50	37	5,2 ± 0,26	218	4,7 ± 0,1
51 – 75	545	3,6 ± 0,06	290	3,3 ± 0,1
76 – 100	198	3,0 ± 0,11	417	2,0 ± 0,09

Висновки. Проведені дослідження свідчать про наявність взаємодії “генотип–середовище” і зниження показників живої маси, середньодобових та відносних приростів у телиць української червоно–рябої молочної породи та тривалості продуктивного використання корів, які містять у своєму генотипі велику частку спадковості голштинської породи. Виходячи з цього, питання про подальше використання у стадах чистопородних голштинських бугаїв потрібно вирішувати залежно від можливостей створення необхідного рівня годівлі й утримання тварин.

Бібліографічний список

1.Басовский Н.З. Специализированное или комбинированное скотоводство // Вісник аграр. науки. – 1995. – № 6. – С. 3–13.

2.Басовський М.З., Ківа М.С. Явище взаємодії між генотипом і середовищем у молочному скотарстві // Вісник Білоцерків. Держ. Аграр. Ун-ту. – Біла Церква, 1998. – Вип. 7, ч. 1. – С. 137–141.

3.Преобразование генофонда пород / М.В. Зубец, Ю.М. Карасик, В.П. Буркат и др.; Под ред. М.В. Зубца. – К.: Урожай, 1990. – 352 с.

Исследованиями установлено влияние взаимодействия “генотип–среда” у животных украинской красно–пёстрой и чёрно–пёстрой молочных пород. Тёлки с высокой частью наследственности по голштинской породе имеют более низкие показатели роста и развития в сравнении с животными с низкой частью крови по голштинам.

It is shown the influence of interaction of “genotype – enviroment” of animals of Ukrainian Red and White and Black and White dairy cattle. The heifers with for the most part of heredity of Holstein have low growth and the development compare with for the low part of heredity of Holstein.

УДК 631.52:633.2/4

ПРИСКОРЕНЕ ВИРОЩУВАННЯ НАСІННЯ КОЗЛЯТНИКУ СХІДНОГО

В.С. Савенко

ТОВ “Мар’янівське” Тернопільської області

В.І. Гноєвий, В.О. Мохотонко

Інститут тваринництва УААН

Подано результати вивчення впливу різних способів сівби козлятнику східного на насінневу продуктивність цієї культури

козлятник східний, насіннева продуктивність, звичайний рядковий, широкорядний, квадратно–гніздовий способи сівби

Дефіцит насіння козлятнику східного стримує його масове впровадження у виробництво.

Харкевич С.С. [5] дослідив, що козлятник східний в умовах Київської області вирізняється високою насінневою продуктивністю. В одній китиці утворюється до 34 плодів. У середньому на плід припадає 2,4 насінини (максимум 8), із масою 1000 насінин – 8 г. З 1 га можна зібрати до 1,0 т насіння і засіяти ним 50 га. Харкевич С.С. для прискореного розмноження насіння козлятнику східного розробив кілька методів його розмноження: ранньовесняний широко-рядний безпокровний спосіб сівби із зменшеною вдвічі нормою висіву; квадратно-гніздовий, розсадний і вегетативний (кореневими і стебловими живцями). Останні три способи вимагають розмноження у розсадниках, на невеликих площах, але затрати праці при цьому швидко окуповуються, оскільки насінники закладають раз у 10–15 років.

Медведєв П.Ф. [4], Абрамов О.О., Петросян Ш.Х., Стаднічук Н.О. [1], Абрамов О.О. [2], провели у різних зонах і в різні періоди детальне вивчення прискорених методів вирощування насіння козлятнику східного, а саме: